

Vastaanottaja:
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi
PL 262, 65101 Vaasa

20.3.2024

Asia: lausunto OX2 Finland Oy:n meritulivoimahanke Tyrsky, ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (EPOELY/2950/2023)

Birdlife Suomi ry ja Suupohjan lintutieteellinen yhdistys ry kiittävät Etelä-Pohjanmaan ELY-keskusta lausuntopyynnöstä ja lausuvat YVA-ohjelmasta mielipiteenään seuraavaa.

Yleistä YVA-suunnitelmasta

YVA-ohjelma on hyvin tehty, varsin kattava ja informatiivinen mutta siinä on myös selkeitä puutteita.

Hankealue sijoittuu Pohjanlahdelle Kristiinankaupungin ja Närpiön välisen rannikon edustalle. Rannikolle sijoittuu tärkeä vesilintujen kerääntymäalue ja sitä pitkin kulkee useiden suurikokoisten lintulajien päämuuttoreitti.

Ohjelman aineistossa ei mainita lainkaan lähialueille sijoittuvaa Närpiön-Korsnäsin matalikon maakunnallisesti tärkeää lintualueutta, MAALI-alue 720084 ([Ellermaa, M. 2023: Suupohjan maakunnallisesti tärkeät lintualueet \(MAALI\) kerääntyville linnuille](#)). Kyseinen alue on nykytietojen mukaan mustalinnun tärkein ruokailualue Suomessa ja alue täyttää myös kansainvälisesti tärkeän lintualueen (IBA, Important Bird and Biodiversity Areas) kriteerit. Vuosina 2020-2023 toteutetun kansallisen IBA-päivityksen tuloksena alue tulee saamaan virallisen IBA-alueen statuksen vuoden 2024 aikana.

Korkeiden avomerituulivoimaloiden tiedetään karkottavan merilintulajeja, kuten kuikka- ja ruokkilintuja ja tiettyjä vesilintulajeja hyvin kaukaa, jopa reilusti yli kymmenen kilometrin etäisyydeltä (esim. [Peschko V, Mendel B, Müller S, Markones N, Mercker M, Garthe S. Effects of offshore windfarms on seabird abundance: Strong effects in spring and in the breeding season. Mar Environ Res. 2020](#)). On tärkeää, että YVA-prosessissa tiedostetaan tämän lähialueelle sijoittuvan poikkeuksellisen tärkeän lintualueen merkitys ja arvioidaan suunnitelman mahdolliset vaikutukset kyseisen alueen linnustolle ja tarvittaessa muutetaan suunnitelmaa varovaisuusperiaatetta kunnioittaen. Pidämme mahdollisena, että hankealuetta pitää supistaa pohjoisosastaan, jotta voimaloista ei aiheudu merkittävää haittaa kaakkurille.

YVA-selityksen mukaan kesän 2023 laskennoissa hankealueella havaittiin ”yllättävän runsaasti (muutamia kymmeniä yksilöitä)” etelänkiisloja. Tiedossamme ei ole, että missään muualla Suomessa avomerialueilla olisi havaittu ruokailemassa näin paljon etelänkiisloja, mikä viittaa siihen, että alue on lajille erityisen tärkeä ruokailualue. Etelänkiisla on Suomessa harvinainen, kansallisesti erittäin uhanalainen pesimälaji, jonka tiedetään olevan erityisen herkkä tuulivoimaloille (kts. esim. [Peschko, V.; Schwemmer, H.; Mercker, M.; Markones, N.; Borkenhagen, K.; Garthe, S. \(2024\). Cumulative effects of offshore wind farms on common guillemots \(Uria aalge\) in the southern North Sea - climate versus biodiversity?. Biodiversity and Conservation 33: 949–970,](#)

(2024). Pidämme tärkeänä, että YVAssa käsitellään myös etelänkiislaesiintymän merkitys, voimalahankkeen vaikutukset siihen sekä toteutetaan kiislojen mahdollisesti aiheuttamat muutokset tuulivoimaloiden sijoittamiseen.

Alueen kautta tapahtuvaa lintujen muutttoa käsitellään suunnitelmassa hyvin ylimalkaiseksi, eikä ohjelmassa esitetä lainkaan lintujen muuton seurantaa, vaikka myös YVA-ohjelmassa todetaan, ettei muuttomääriä ja -suuntia tunneta riittävän hyvin. On yleisesti tiedossa, että osa laulujoutsenen ja hanhien, etenkin uhanalaisen metsähanhen, kevätmuutosta kulkee Ruotsista Selkämeren yli Suomeen ja syysmuutolla lounaan suuntaan Pohjanmaan rannikkoa seuraavasta muutosta suuri osa jatkaa lounaaseen meren ylitse Ruotsiin. Tämä muutto kohdistuu todennäköisesti hankealueelle. Lisäksi pidämme mahdollisena, että hankealueen kautta muuttaa merkittäviä määriä muita lajeja, kuten arktisia vesi- ja kuikkalintuja.

Alueen kautta päiväaikaan muuttava linnusto tunnetaan kiistatta huonosti, mutta yömuuttoa ei tunneta lainkaan. Yömuuton voimakkuuden, sijoittumisen ja korkeuden selvittämisen tulee olla keskeinen osa YVA-ohjelmaa, mutta tällä hetkellä sitä ei ole mainittu ohjelmassa lainkaan. Yömuuton selvittäminen on mahdollista vain lintututkalla. Laajojen avomerialueiden muuttoselvityksissä visuaalinen havainnointi on myös valoisaan aikaan luonteeltaan tutkaseurantaa täydentävää.

YVA-ohjelmassa esitetyillä kevät- ja syysmuuton aikaisilla tarkkailukäynneillä (s. 190) ei saada juuri minkäänlaista käsitystä alueen kautta muuttavasta linnustosta. Jotta alueen läpi muuttavista linnuista saadaan riittävä kuva, tulee selvitystä varten sijoittaa eri kokoiset linnut hyvin erittelevä lintututka siten, että sillä pystytään havaitsemaan muuttavat linnut koko suunnittelualueella. Tutkan toiminta-ala tulee kattaa koko toiminta-alue ja voimaloiden lapojen liikealueen korkeus sekä kohtuullinen varoetäisyys lapojen ala- ja yläpuolelta. Tutkaseurannan tulee kattaa vähintään kahtena vuonna sekä kevätmuuttokausi (1.3.-15.6.) että syysmuuttokausi (1.7.-31.12), ja seurantaa tulee toteuttaa lähes päivittäin seudun kautta todennäköisesti muuttavien lajien päämuuttoaikoina.

Ohjelmassa todetaan, ettei törmäysmallinnusta ole katsottu tarpeelliseksi vedoten siihen, ettei suomalaisissa maastoselvityksissä ole todettu mallinnusten vastaavan havaintoja. Mainitut selvitykset ovat useita vuosia vanhoja, metodologisesti vajaita ja toteutettu hyvin erilaisissa olosuhteissa ja eri kokoisilla voimaloilla hankesuunnitelmaan verrattuna. On huomattavaa, että voimaloiden koon kasvun myötä lapojen pyyhkäisyypinta-ala kasvaa huomattavasti. Pidämme mahdollisena, ettei hankkeesta ole tarpeen toteuttaa törmäysmallinnusta, mutta sitä koskevat päätökset voidaan tehdä vasta siinä vaiheessa, kun tutkaseurannalla on saatu kattavat tiedot alueen kautta muuttavien lintujen muuttajamääristä ja -korkeuksista. Mikäli alueen kautta ei muuta merkittäviä lintumääriä, ei törmäysmallinnusta välttämättä tarvita.

Tuulivoimala-alue muodostaa n. 60 km pitkän kaakko-luodesuuntaisen voimaloiden ketjun. Tästä aiheutuu todennäköisesti lintujen muuttoon vaikuttava muuttoeste. Hankkeen toteuttamisvaihtoehtoihin tulee lisätä vaihtoehtot, joissa voimala-alueen aiheuttama leveä muuttoeste katkaistaan yhdellä tai useammalla useiden kilometrien levyisillä muuttokäytävillä.

Hankkeen linnustoselvityksiet

Viittaamme linnustoselvitysten laadun ja tarpeiden osalta verkkosivullamme olevaan Saksan merituulivoimahankkeiden luontoselvitysstandardiin perustuvaan [suositukseemme](#), jota suositellaan käytettäväksi myös Suomen ympäristökeskuksen oppaassa "[Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi: Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle – 2. korjattu painos](#)". YVA-ohjelman lähdeluettelossa on mainittu selvityksestä vanhentunut versio. Oppaaseen ja suositukseen viitaten edellytämme tuntuvia lisäyksiä YVA-ohjelmassa esitettyihin linnustoselvityksiin.

YVA-ohjelmassa esitetään lintulaskentoja tehtävän maaliskuun-marraskuun aikana helikopterilla ja veneellä eri vuoden aikoina yhteensä 20 kertaa yhden vuoden aikana. Laskentoja voi olla tietojen tarkentamiseksi tarpeen toteuttaa myös seuraavina vuosina, mikäli selvityksissä havaitaan merkittäviä määriä lintuja, kuten etelänkiisloja vuonna 2023, mutta tästä ei ole mainintaa.

Lintujen muutto ohjautuu sääolosuhteiden mukaan eri korkeuksille ja etäisyyksille rannikosta ja erityisesti kuikkalinnuilla, alleilla, mustalinnuilla, pilkkasiivillä, kahlaajilla, hanhilla ja joutsenilla muutto voi toisinaan keskittyä myös Selkämeren keskiosiin. Yksittäisillä YVA-ohjelmassa esitetyillä helikopteri- ja venelaskennoilla ei saada läpimuutosta juuri minkäänlaista kuvaa vaan tarvitaan tutkaseurantaa, kuten edellä olemme esittäneet.

Ohjelmassa ei ole mitään mainintaa alueella mahdollisesti talvehtivien lintujen inventoinneista, vaikka alueen talviaikaista linnustoa ei tunneta. Talviaikanakin on perusteltua suorittaa helikopterilaskentaa sen varmistamiseksi, onko alueella talviaikaista linnustoa.

Lisäksi

Kaikki suunnitelman energiansiirtoreitit mereltä mantereelle menevät tärkeän lintualueen läpi, joten niiden toteuttaminen on erittäin haastavaa ilman että aiheutetaan sekä tilapäistä että mahdollisesti myös pysyvää haittaa sekä linnuille että vedenalaiselle eliöstölle.

Ohjelmassa mainittu ”*lähinnä lyhytaikaista merikaapeleiden asennusten häiriövaikutusta ja ruokailualueiden vesien samentumista voidaan merkittävästi lieventää rakentamisen ajoittamisella lintujen pesimäkauden ulkopuolelle*” ei ole riittävä, koska lintuja esiintyy alueella runsain määrin myös pesimäajan ulkopuolella. Linnut ovat erityisen arkoja häiriölle esiintyessään muuttoaikaan suurina parvina, minkä vuoksi asennukset pitää ajoittaa pesimäajan lisäksi myös päämuuttoaikojen ulkopuolelle.

Energiansiirtoreitteihin MVE1a ja 1b liittyvä Meriläjitysalue 1 on hyvin lähellä rannikkoa mustalintujen ja muiden vesilintujen ruokailu- ja sulkimisalueella, joten sille on osoitettava uusi sijoituspaikka.

Hankkeeseen liittyy myös merisähköasemia ja mahdollisuus valmistaa vetyä suoraan tuulivoimaloiden yhteydessä. On ilmeistä, että avomerellä sijaitseva merisähköasema tai vedyn valmistusyksikkö tarjoaa linnuille houkuttelevan laskeutumisalustan alueella, jossa ei ole muita laskeutumiseen sopivia rakenteita. Ne voivat houkuttaa tiettyjä tuulivoimaloita sietäviä lintulajeja laskeutumaan tuulivoimala-alueelle lisäten riskiä törmäyksille ja jopa sähköiskuriskin. Pidämme tärkeänä, että ohjelmassa arvioidaan merisähköasemien ja vedyn valmistusyksiköiden merkitys lintujen houkuttelijana ja sähköiskukuolemien aiheuttajana sekä keinoista vähentää näitä.

YVA koskee huomattavan laajaa hanketta. On tärkeää arvioida huolellisesti hankkeen ja muiden Pohjanlahdelle suunniteltujen hankkeiden yhteisvaikutuksia lintupopulaatioille.

Pyydämme, että YVA-ohjelmassa otetaan huomioon edellä esittämämme.

Jukka Koskelainen

linnustonsuojeluvastaava, Suupohjan lintutieteellinen yhdistys ry

Aki Arkiomaa

toiminnanjohtaja, BirdLife Suomi